

Polemika Krytycznoliteracka w Polsce
pod redakcją Sylwii Panek

TOM 15

THE POZNAŃ SOCIETY FOR THE ADVANCEMENT
OF THE ARTS AND SCIENCES
PHILOLOGICAL AND PHILOSOPHICAL SECTION
PHILOLOGICAL COMMITTEE

Critical Literary Argument in Poland

edited by Sylwia Panek

volume 15

Sylwia Karolak
The Polemic Over
Aleksander Kamiński's
Kamienie na szaniec

Aleksander Kamiński's work *Kamienie na szaniec* [Stones on the Barricade], first published in 1943, has precipitated several important polemics throughout recent Polish literary history. The first, had already taken place during WWII in 1943–1944. The next polemic witnessed the dawn of postwar literature in 1946–1947, while the third was played out during the so-called thaw, in 1956–1957. The last and fourth polemic taking place in 2013, is living proof as it were that *Kamienie na szaniec* remains a work of considerable influence, which despite the passing of the years continues to be the subject of critical analysis and discussion.

Reprinted in the present volume, the most important polemics (voices concerning *Kamienie na szaniec*) were raised by among others, Karol Lipiński, Juliusz Garztecki, Jan Kott, Maria Straszewska, Krzysztof Teodor Toeplitz, Janusz Zabłocki, Elżbieta Janicka, Wojciech Feleszko and Przemysław Czapliński. These invaluable commentaries come to form not only an invaluable narrative on Kamiński's book itself, but at the same time constitute a looking glass onto Poland's recent history and its literary milieu in the respective periods of the above polemics.

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
WYDZIAŁ FILOLOGICZNO-FILOZOFICZNY
KOMISJA FILOLOGICZNA

Polemika Krytycznoliteracka w Polsce
pod redakcją Sylwii Panek
tom 15

Sylwia Karolak
**Spory o *Kamienie na szaniec*
Aleksandra Kamińskiego**

Poznań 2019

WYDAWNICTWO POZNAŃSKIEGO TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ NAUK

POZNAŃSKIE TOWARZYSTWO PRZYJACIÓŁ NAUK
UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU

Główny Redaktor Wydawnictw PTPN
Tomasz Sobieraj

Recenzent
prof. dr hab. Sławomir Buryła

Redakcja językowa i korekta
Karolina Kutereba-Irzyk

Projekt okładki
Elżbieta Kidacka

Łamanie
Marlena Roszkiewicz

Publikacja finansowana
w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
pod nazwą „Narodowy Program Rozwoju Humanistyki”
w latach 2017–2021, nr projektu 11H 16 0131 84

© Copyright by Sylwia Panek, Sylwia Karolak, Poznań 2019

© Copyright for this edition by Poznańskie Towarzystwo
Przyjaciół Nauk, Poznań 2019

ISBN 978-83-7654-480-9

ISSN 2081-5999

Spis treści

ROZPRAWA WSTĘPNA

„Posłuchajcie opowiadania...”	13
Pierwsza polemika (1943–1944)	23
Druga polemika (1946–1947)	42
Trzecia polemika (1956–1957)	64
Czwarta polemika (2013)	77

TEKSTY ŹRÓDŁOWE. ANTOLOGIA

Wykaz tekstów źródłowych	107
Nota edytorska	111

PIERWSZA POLEMIKA (1943–1944)

[Anonim]	
Podziemna literatura	117
[Karol Lipiński]	
[rec.] <i>Kamienie na szaniec</i>	121
Jerzy Wilczyński [Juliusz Garztecki]	
Nowi ludzie	129
[Anonim]	
Bohaterskie i smutne (recenzja)	139

DRUGA POLEMIKA (1946–1947)

Zbigniew Wasilewski	
<i>Kamienie na szaniec</i> „...Pięknie umierać i pięknie żyć!”	
[fragmenty]	151

Jan Kott	
Kropka nad i [rubryka]	155
Krystyna Kuliczowska	
Z dni niewoli [fragment]	161
Maria Straszewska	
Jeszcze o <i>Kamieniach</i>	169
Cezary Szemley-Ketling	
Kamienie na szaniec św. Trójcy [fragmenty]	177
krs	
Nieskażeni śmiercią	181
Grzegorz Lasota	
O sytuacji w literaturze dla młodzieży [fragment]	185

TRZECIA POLEMKA (1956–1957)

Teofil Syga	
Wśród książek [rubryka, fragmenty]	191
Paweł Janowski	
Jeszcze raz – <i>Kamienie na szaniec</i>	195
Krzysztof Teodor Toeplitz	
Sens i nonsens rehabilitacji	199
Andrzej Braun	
[rec.] <i>Kamienie na szaniec</i>	207
Janusz Zabłocki	
Nad jednodniówką o „Rudym”	211

CZWARTA POLEMKA (2013)

Polska Agencja Prasowa	
<i>Kamienie na szaniec</i> , czyli mit domaga się analizy	221
Rafał Ziemkiewicz	
Inteligentkie mordy w kuble	229
Marek Wierzbicki	
Szaniec, który uwiera. Myślenie, które boli	237
Tomasz Lis	
„Rudy”, „Zośka”, geje i hetero	245
Krzysztof Varga	
Święci z Mokotowa	249

Paweł Smoleński	
<i>Kamienie na szaniec</i> . Reaktywacja. Z Elżbietą Janicką rozmawia Paweł Smoleński	257
Przemysław Czapliński	
Rudy i Zośka 70 lat później. Estetyka i erotyka patriotyzmu	271
Wojciech Feleszko	
Polemika. Jak czytać <i>Kamienie na szaniec</i> . Nie wolno Sprawiedliwym zarzucać konformizmu	275
Henryk Markiewicz	
Dwa wywiady [fragment]	283
Błażej Warkocki	
Zośka i jego parasol.....	289
Bibliografia	299
Indeks osób	311

